

No. 52

Juli 1951

Redactie; Grote Rozenstraat 83, tel. 23429

Bedankt als lid: P.Bregman, H.Kranenburg, L.Kranenburg.

Adreswijzigingen: Th.Asselman, Soendastraat 17, R.Elzer; Sabastraat 60, L.J.v.Hurck, Surinamestraat 16, G.Koopman, Parkweg 75a, Dr.C.Scholtens, Peizerweg 69a, L.K.H.v.Beek, Oosterhamrikkade 56 b.

BESTUURSMEDEDELINGEN

GRONINGS SCHAAK CONTACT

In de afgelopen maanden kwamen afgevaardigden van alle schaakclubs in de stad Groningen diverse malen bijeen. Het doel was gezamenlijk te komen tot het organiseren van een jaarlijks te houden schaaktournooi in onze stad. Algemeen was men wel de mening toegedaan, dat een dergelijk jaarlijks terugkerend evenement in de Groningse schaakwereld wel in een behoefte zou voorzien. In vergelijking immers met elders missen wij in de stad een regelmatig terugkerend toernooi, waaraan alle schakers kunnen deelnemen.

Hoewel er aanvankelijk enkele interne moeilijkheden in één der clubs dreigden een goede samenwerking onmogelijk te maken zijn tenslotte toch alle 7 clubs verenigd in een comité, dat bestaat uit de 7 afgevaardigden en dat zich ten doel stelt bovenstaande plannen te verwezenlijken. Dit comité, dat zich mag verheugen in de warme belangstelling van het NOSBO bestuur en dat van die zijde ook reeds steun mocht ontvangen, is thans als volgt geconstitueerd:

Dr.J.de Graaf (STAUNTON) Voorzitter
J.Streefkerk (HELPMAN) Secretaris
W.Hellinga (NOS) penningmeester
J.Dijkstra (UNITAS)
W.Simonides (LASKER)
K.Knol (SISSA)
L.de Windt (MARTINI)

Helaas zijn de oorspronkelijke plannen, om een toernooi van vrij groot allure te houden, waarbij een hoofdgroep met een internationaal tintje, voorlopig van de baan, omdat hiertoe de financiële mogelijkheden nog niet aanwezig zijn. Hoewel dat in de toekomst toch nog wel tot de mogelijkheden moet blijven behoren, besloot het comité, voorlopig klein te beginnen en dus met een eenvoudig stadstournooi. Echter werd daar direct een restrictie bij gemaakt, n.l. dat dit toernooi niet gehouden zou worden als er een soortgelijk toernooi door een club in of in de naaste omgeving van de stad gehouden zou worden. Waar twee dergelijke toernooien elkaar noodzakelijk concurrentie moeten aandoen wat betreft de deelnemers en de financiële mogelijkheden daar veelal gelijkje tred mee houden en dit weer risico's voor de organisatoren meebrengt is zodoende reeds besloten het a.s. toernooi van Hoogeveen als zodanig aan te merken en dus zelfs niet in het a.s. seizoen met een toernooi te beginnen.

Wel zijn in de boezem van het Comité, dat zich de naam "Gronings Schaak Contact" koos, plannen gerezen om zich in dienst te stellen van de schaakbelangen van de stad in het algemeen en van de schaakclubs in het bijzonder en zodoende de eendrachtelijke vereniging van die clubs uit te buiten in hun aller belang. Deze plannen zijn echter nog niet

zo definitief, dat daar hier reeds nader op kan worden ingegaan. Wel mag erop gewezen worden, dat deze belangen natuurlijk wel binnen het werkterrein van de NOSBO vallen, maar, dat de NOSBO een veel groter werkgebied heeft en dus niet alleen voor de Stads-Groningse belangen mag opkomen. In zoverre meent dus het Comité, dat voor haar nog een taak is weggelegd zonder daarbij op het terrein van de NOSBO te willen komen. In tegendeel prijst het zich gelukkig in de steun en de medewerking van de NOSBO en hoopt het, dat de thans gevormde band tussen de stadsclubs in staat zal blijken voor die clubs profijt af te werpen

de G.

STAUNTON I - ECKBAUER

Sinds enige tijd heeft de West - Berlijnse schaakclub "Eckbauer" het plan opgevat een Europa-tourné te maken. Daarbij zouden ze ook een tocht door Nederland willen maken. Via de K.N.S.B. bereikte ons de vraag of Staunton (eventueel versterkt met één of meer spelers) tegen deze club, die numero twee geworden is bij het kampioenschap van Duitsland, wilde spelen bij hun bezoek aan Groningen. Het bestuur meende, dat hiertegen geen bezwaren zijn.

Het oorspronkelijk opgestelde plan kon niet uitgevoerd worden, daar de tijd te kort was. Nu bestaat de mogelijkheid, dat deze club in September in Groningen komt. De kosten van dit soort reizen zijn zeer hoog.

Het gezelschap zal waarschijnlijk uit dertien personen bestaan, en deze dertien mensen moeten voor één nacht (+voedsel) ondergebracht worden. Welke Staunton-leden kunnen hier helpen? Gaarne zo spoedig mogelijk bericht aan Dr.C.Scholtens, die gedurende 20 Augustus - 20 October het secretariaat zal waarnemen.

Mocht dank zij Uw medewerking dit plan kunnen doorgaan, dan verzoekt het bestuur de spelers van Staunton I, zich voor deze wedstrijd vrij te maken. Nadere gegevens zullen zo snel mogelijk bekend gemaakt worden.

EEN OUD PROBLEEM

Is het U, enthusiast schakend wel eens overkomen, dat het 'het is de hoogste tijd, Heren' u op deze aarde terugbracht? Een vluchtige blik op Uw horloge zegt, U, dat er nog 5 minuten zijn, om Uw fiets te halen. U staat op en..... zie: een chaos van stukken, borden en klokken. U bent tenslotte een verantwoordelijk Stauntonlid, en begint deze chaos op te ruimen, om zodoende naar huis te kunnen lopen. Want zoiets vraagt al gauw 15 minuten. Leden van Staunton, is het nu werkelijk nodig, dat het Bestuur, of een commissie (te benoemen) U met jas en, of hoed (ja, zelfs Heren met hoeden!) weer naar binnen roept, om Uw spel op te ruimen? En netjes op te ruimen. Weet U wat borden, stukken en klokken kosten?

Wij doen een zeer ernstig beroep op U. Laat Staunton zichzelf niet dwingen tot kinderachtige maatregelen..Het kost U slechts enkele seconden, dat vervalt dus als argument, blijft over.....gemakzucht.

LADDER-WEDSTRIJDEN

Het is in dit seizoen weer voor het eerst, dat de wedstrijdcommissie de aandacht vraagt voor de indertijd traditioneel geworden ladderwedstrijden, die door omstandigheden vrijwel in het vergeetboek zijn geraakt. Ten onrechte evenwel, want zij vormen een mooie gelegenheid de soms in de zomermaanden opgetreden "vijfminutenpartijtournooimoeheid" te overwinnen en bieden tevens de mogelijkheid een paar treden hoger op de Stauntonladder - die vrijblijvend in dit nummer is afgedrukt - te klimmen.

De wedstrijdcommissie hoopt met dit initiatief te bereiken, dat de ladderwedstrijden een periode van nieuwe populariteit tegemoet zullen gaan.

Aangezien de meeste jongere leden deze wedstrijden nog niet hebben meegemaakt, volgen hieronder de voornaamste bepalingen uit het reglement op de ladderwedstrijden.

- A. Ieder lid heeft het recht met degene, die direct boven hem op de ladder staat, een wedstrijd om de plaats op de ladder te spelen. De uitdaging geschiedt via de wedstrijdcommissie.
- B. De wedstrijd bestaat uit ten hoogste 2 partijen, waarbij de spelers beurtelings wit en zwart hebben.
- C. Winnaar is hij, die uit 2 partijen de meeste punten heeft behaald, bij gelijk resultaat wordt de bestaande volgorde gehandhaafd.
- D. Terstond nadat een ladderwedstrijd is beslist heeft de winnaar het recht degene, die direct boven hem op de ladder staat uit te dagen.
- E. Bij gelijktijdige uitdaging maakt de wedstrijdcommissie uit, welke ladderwedstrijd voorrang wordt verleend.

In verband met de nog beschikbare tijd - ditmaal alleen Augustus en begin September - heeft de wedstrijdcommissie het bestaande reglement op de ladderwedstrijden dit jaar dusdanig gewijzigd, dat het tijdsverloop tussen uitdaging en wedstrijd zo klein mogelijk is. Daar bovendien te verwachten is, dat een groot aantal leden in de maand Augustus wegens vakantie uitstendig zal zijn, heeft zij een regeling ontworpen, waarbij desondanks toch "geladderd" kan worden en tevens de vacatiegangers niet zullen worden gedupeerd, indien deze niet in staat zullen zijn onmiddellijk aan de uitdaging te voldoen. Hier is het resultaat:

1. De leden, die van de mogelijkheid, de op de ranglijst boven hen staande speler uit te dagen, gebruik willen maken, dienen dit uiterlijk Donderdagavond 2 Augustus a.s. kenbaar te maken aan H. Bunt, Graaf Adolfstraat 61 B (tel. 31751).
2. De wedstrijdleiding zal zich daarna in verbinding stellen met de uitgedaagde en de datum van de eerste partij vaststellen. Zo mogelijk zal de eerste partij op 9 Augustus 1951 moeten worden gespeeld. De datum van de eventueel nodige tweede partij kan in onderling overleg worden geregeld.
3. Indien de uitgedaagde een geldige reden van verhindering heeft, (b.v. vakantie). moet dit zowel aan de uitdager als aan de wedstrijdcommissie tijdig worden bericht, waarna uitstel kan worden verleend.
4. De uitdager heeft in dit geval het recht de speler die 2 plaatsen boven hem op de ladder staat uit te dagen. Indien hij erin slaagt deze wedstrijd te winnen, wordt de ladder echter eerst gecorrigeerd, nadat hij ook de eerstuitgedaagde heeft ontmoet en verslagen. Slaagt hij daarin niet, dan blijft de volgorde ongewijzigd.
5. Laat de uitgedaagde zonder bericht verstek gaan, dan wordt de wedstrijd voor hem als verloren beschouwd, tenzij later blijkt, dat van overmacht sprake is geweest.
6. De winnaar van een partij is verplicht de uitslag aan de wedstrijdcommissie door te geven.
7. In alle gevallen, waarin het bovenstaande niet voorziet, beslist de wedstrijdcommissie.

De hier volgende ladder leverde op enige punten moeilijkheden op. De wedstrijdcommissie deed haar best, en mochten er kleine onzuiverheden aan deze ladder kleven, vat U het dan sportief op. Hier volgt dan, terwille van de ladder:

de Ladder.

Ranglijst	6. Polee Jr.	12. Flentge	18. v. Kampen	24. Uchtman
1. Scholtens	7. Sprenger	13. Klouwen	19. Kuiper	25. Keuning
2. Scheffer	8. Bartstra	14. Boelens	20. Melles	26. v. Hurck
3. Visser	9. de Graaf	15. Pluim	21. Koopman	27. Verlinde
4. Bunt	10. Hayer	16. Mylanus	22. Olieman	28. Borgman
5. Heeres	11. Kloek	17. Fokkens	23. Asselman	29. Polee Sr.

30. Poort	36. Molenkamp	42. Schuil	48. Mevr. Stappershoef
31. Mulder	37. Bul	43. Schrader	49. Pathuis
32. Kremer	38. Reyntjes	44. Elzer	50. Reese
33. Wolthuis	39. de Blauw	45. v. Broek	<u>Niet gepl.</u>
34. Elkhuisen	40. Kleiterp	46. Dijkhuis	1. Kremer
35. Huizinga	41. de Jong	47. Houtman	2. Foeks
			3. Darneviel
			4. Ebels
			5. Rijpstra
			6. Schulz

HAREN 4½ - STAUNTON IV 5½

Zo is dan de eerste wedstrijd van deze promotie-degradatie kamp gelukkig gewonnen. Eenvoudig was het echter niet, en tot het laatste moment bleven we in de rats zitten, eerst of we de vijf punten wel zouden halen en later om dat extra halfje. Bloed zweetten we allen, of de Blauw scherp nadenkend, het toren d 3 schaak wel zou zien, waarmee hij de partij in zijn voordeel zou beslechten, bij een stand 4½ gelijk. Ten onrechte al die zenuwen. De Blauw behandelde de zet als zijn hele partij, zeer accuraat, deed zijn leren jas aan en vertrok vol trots op zijn pattepat richting stad.

Fuchs stond al snel gewonnen, gaf toen echter een toren weg en daarmee de partij. Mulder, die de gehele tijd al niet veel spel gehad had, werd stelselmatig geworgd en ook Olieman kon het aan het eerste bord niet klaren. 0 - 3. Toen Bult zijn niet spelende aanvoerder Huizinga consulteerde of het geoorloofd was na het winnen van de kwaliteit een deskundige bij zijn eindexamen af te slachten, ontstak over dit gesprek heel Haren in een dergelijke driftbui, dat voorzitter Meijer bemiddelend op moest treden. Maar Bult won evenals Verlinde en ook de Jong zag na een remise seizoen zijn inspanningen met een 1 beloond. 3 - 3, waarna Wolthuis ons aan een 4 - 3 voorsprong hielp. Kremer kon, na zijn fabuleuse successen in Win-schoten, zich zijn verlies niet goed voorstellen en bleef met een toren en enige pionnen echter manmoedig doorvechten. Een nieuw Nibelungen lied. Toen verraste van Hurck zijn tegenstanders en bracht zijn partijgenoten tot ontzetting door plotseling een betere stand remise te verklaren. Maar zoals gezegd het laatste woord was aan de Blauw's toren d3.

H.H.

Helaas, Staunton IV, heeft als een leeuw gevochten. Unitas II deed het echter beter, waardoor de degradatie naar de tweede klasse een feit werd.

Red.

THALIA ONTMOET CAISSA

Zo op het eerste gezicht vraagt men zich verwonderd af in hoeverre op het toneel van het schaakspel sprake kan zijn. Het toneel immers met zijn eisen van actie en tempo - in een andere betekenis dan in de schaakwereld - ligt toch wel ver af van dit spel, waar-bij we ons een tweetal min of meer rustig zittende mensen voorstel-len, die om de zoveel minuten als enige beweging een stuk op een betrekkelijk klein bord verplaatsen. Toch blijkt het in de praktijk geheel anders te zijn. Van de sporten en spelen in de ruimste zin des woords zal, wanneer men dit langs statistische weg zou onder-zoeken, waarschijnlijk blijken, dat het schaken een eervolle tweede plaats inneemt na de onbereikbare eerste: het schermen. (De auteur mag dan kunnen schermen, zijn schermen met de statistica "zou moge-lijk, indien dit onderzocht zou worden", lijken op een beer, die viool speelt. Red.) Het schaakspel immers, zo zullen we uit een nadere beschouwing merken, biedt auteur en regisseur een vrijwel unieke kans om een tweetal personen tijdelijk uit de scene te nemen, zonder dit lichamelijk behoeven te doen, ja, men kan de betreffende

spelers zich zo sterk hierin laten verdiepen, dat de gesprekken van anderen hen ontgaan, waardoor het niet noodzakelijk is van de onnatuurlijke terzijdes gebruik te maken.

Een regisseur dient van zijn spelers te eisen, dat zij, wanneer dit zo voorkomt ook effectief schaak spelen. Allereerst heeft dit het voordeel, dat de spelers scherper op hun handeling zijn geconcentreerd, doch tevens zouden voor de schaakspelende toeschouwer technisch onmogelijkzettingen, welke zonder twijfel afgeleid uit het gebaar, in de zaal waarneembaar zouden zijn, zeer afleidend werken. Men gaat juist dan, in het bewustzijn van "dat weet ik beter" extra letten op een handeling, waarop juist de aandacht niet geconcentreerd behoort te zijn.

Moeilijker wordt het wanneer de tekst met het schaakspel samenhangt. Dan zal men naar zettingen moeten zoeken, waaruit deze woorden kunnen voortvloeien. Een onderscheid dient te worden gemaakt, naar die stukken, waar de schrijver een bepaalde partij voor ogen had, toen hij de tekst schreef, en die waarbij de tekst slechts samenhangt met een algemeen bij de schrijver ontwikkeld schaakbegrip.

Van het eerste geval is een voorbeeld te vinden in "Het Concert", van Herman Bahr. Om de gegeven situatie duidelijk te maken, in het kort het volgende: De pianist Heink maakt, terwijl hij zijn vrouw Marie wijsmaakt, dat hij ergens een concert heeft, met zijn leerlinge Mevrouw Delfine Jura een snoepreisje naar een berghut. Haar echtgenoot vermoedt iets, en samen met de vrouw van Heink reist hij hen achterna. Als allen in de berghut zitten en de situatie zich ontwikkelt, vindt Marie een schaakspel. Dadelijk zijn Heink en Jura zeer geïnteresseerd en de kleine Delfine blijft vergeten terzijde. De tekst luidt hier:

Marie: O, daar vind ik dat oude schaakspel weer, met die aardige figuren. Kijk eens!

Jura: Een schaakspel?

Heink: Is dat er nog? Dat wist ik niet.

Jura: Die dikke koningin is grappig.

Heink: Speelt U schaak?

Jura: Hartstochtelijk!

Heink: Oh!

Jura: Het is een uitstekende vooroefening voor het leven, omdat het ons leert, dat we met ons verstand alles kunnen.

Marie: Nou, tegen wie speel ik eigenlijk.

Jura: (tot Heink) Ga Uw gang.

Heink: (tot Jura) Nee, pardon.

Jura: (achter Marie's stoel) Ik kijk graag toe.

Heink: Jullie spant altijd tegen mij samen! Nu, we zullen eens zien!

Marie: Begin!

Heink: Ja, gisteren ben jij begonnen.

Marie: (Doet haar eerste zet)

Jura: Aha.

Heink: Ja, lieve Marie, we begrijpen elkaar uitstekend.

Jura: Aha, Spaanse partij. De partij van Roi Lopez de Segina. (tot Heink) Hé, wacht even.

Heink: Nee, nee. Houd je pion maar, ik ken dat valletje.

Jura: (Heinks spel bewonderend) Bij de grote speler speelt eigenlijk alleen de hand, zo getraind is hij.

Heink: Ja, men moet op zijn hand vertrouwen.

Delfine: (opent het raam).

Heink: Wat gebeurt er? O, ben jij daar.

Delfine: Ik maak het raam open.

Heink: Ja.

Jura: (over de zet van Marie verrukt) Uitstekend! (Heink uitlachend) Ja, wat nu?

Delfine: Nu is het helemaal donker, de bomen in het bos ruisen, de nacht omhult alles.

Heink: (over de zet nadenkend, die hij wil doen, tot Delfine mechanisch, losweg) Nou ja, dat had je toch gewenst, niet?

Delfine: Ja.

Volgende keer vervolg.

H.H.